

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

77. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ 26. A 27. LISTOPADU 2008

Stanovisko Výboru regionů – Integrační politika a mezikulturní dialog

(2009/C 76/01)

VÝBOR REGIONŮ

- věří, že mezikulturní dialog je klíčovým nástrojem na podporu chápání kulturní rozmanitosti, posilování a sjednocování občanů v mnohojazyčné a multikulturní Evropě;
- je přesvědčen, že dialog mezi odlišnými náboženstvími a světovými názory je jedním z nejdůležitějších nástrojů udržitelného mezikulturního dialogu;
- vyzývá proto Evropský parlament, aby prosazoval Evropskou listinu pro mezikulturní dialog, a navrhuje Evropské komisi a členským státům, aby zorganizovaly stálou evropskou platformu pro mezikulturní dialog, do níž by byly zapojeny místní a regionální orgány, s cílem rozvíjet systematický dialog počínaje našimi městy a regiony;
- je toho názoru, že místní a regionální orgány mají v podporování mezikulturního dialogu důležité pravomoci;
- domnívá se, že místní orgány by měly nastolit otevřený dialog s jednotlivými skupinami – složkami společnosti, dále iniciovat a podporovat komunikaci mezi těmito skupinami, pořádat setkání a též šířit osvětu formou přednášek, festivalů, výstav a dalších druhů činnosti;
- zdůrazňuje, že regionální a místní orgány jsou v mnoha členských státech zodpovědné za legislativu související s integrační politikou a za její provádění, a plní tedy klíčovou úlohu v integraci přistěhovalců;
- soudí, že mezikulturní dialog je podmínkou úspěšné integrace. Jelikož jsou místní a regionální orgány nejbližší k občanům, mohou stimulovat vzájemné uznání a aktivnější zapojení do mezikulturního dialogu.

Zpravodaj: Milan BELICA (SK/ELS), předseda Nitrianskeho samosprávneho kraja

Odkaz

Žádost francouzského představenství o vypracování stanoviska k tématu „Integrační politika a mezikulturní dialog – úloha místních a regionálních orgánů“

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

Myšlenka mezikulturního dialogu

1. se domnívá, že základní zásada, jíž se řídí proces evropské integrace, je respektování kulturní rozmanitosti a její podpora. Mezikulturní dialog je z tohoto hlediska klíčovým nástrojem na podporu chápání kulturní rozmanitosti, posilování a sjednocování občanů v mnohojazyčné a multikulturní Evropě;

2. zdůrazňuje, že koncept mezikulturního dialogu spojený se sociální a územní soudržností může napomoci vstěpování základních hodnot soukromého, společenského a občanského života, jako je solidarita, zodpovědnost, tolerance, respektování tradičních hodnot, snaha o sociální pokrok a chápání sociální a kulturní rozmanitosti. Může též zlepšit schopnost komunikace mezi jednotlivci a skupinami s rozdílným kulturním pozadím a schopnost solidárního soužití;

3. vyzdvihuje, že rovný přístup ke kultuře a svobodě kulturního projevu jsou zásadní prvky hodnotové základny Evropy a předpoklady mezikulturního dialogu a integrace;

4. zdůrazňuje, že za účelem efektivní podpory mezikulturního dialogu je třeba spolupracovat na regionální a místní úrovni a zapojit místní a regionální politické činitele, sociální partnery, vzdělávací a školicí zařízení, nevládní organizace, organizace mládeže, sportovní a kulturní organizace, stejně jako struktury zastupující přistěhovalce a další vhodné partnery na úrovni blízké občanům. Náboženská a nenáboženská sdružení jsou v tomto dialogu rovněž důležitými partnery, jelikož napomáhají vytvářet potřebu vzájemného porozumění a tolerance, pokud jsou skutečně nositeli těchto hodnot;

5. je přesvědčen, že dialog mezi odlišnými náboženstvími a světovými názory je jedním z nejdůležitějších nástrojů udržitelného mezikulturního dialogu. Organizace zastupující různá vyznání jsou často zásadně důležitými subjekty v naší společnosti a na místní a regionální úrovni a náboženští představitelé mohou společně rozvíjet pracovní metody na podporu vzájemného porozumění a na takové posílení mezikulturního dialogu. Podpora těchto metod a činností prováděných na místní a regionální úrovni by též mohla posílit zásadu vzájemného porozumění;

6. vyzývá proto Evropský parlament, aby prosazoval Evropskou listinu pro mezikulturní dialog, a navrhuje Evropské komisi a členským státům, aby zorganizovaly stálou evropskou platformu pro mezikulturní dialog, do níž by byly zapojeny

místní a regionální orgány, s cílem rozvíjet systematický dialog počínaje našimi městy a regiony;

Úloha regionálních a místních orgánů v mezikulturním dialogu

7. je toho názoru, že místní a regionální orgány mají v podporování mezikulturního dialogu důležité pravomoci. Nesou hlavní zodpovědnost za formování a podporování široké řady našich kultur. Hrají hlavní úlohu v rozšiřování a používání osvědčených postupů a ve výměně zkušeností v oblasti mezikulturního dialogu, zvláště proto, že zajišťují koordinaci vícerozměrných místních a regionálních sítí, do nichž jsou zapojeny všechny příslušné zainteresované subjekty;

8. domnívá se, že místní a regionální orgány mohou ze své pozice šířit poznatky o současné komplexní realitě a soužití různých kulturních identit a náboženských vyznání. Z toho důvodu je důležité, aby měly skutečné znalosti o jednotlivých skupinách, jejich činnosti a vlivu ve společnosti. Proto je důležité stanovit pokud možno nejširší okruh subjektů mezikulturního dialogu a začlenit je do struktur pro přímou a intenzivní spolupráci s příslušnými místními či regionálními orgány;

9. konstatuje, že mnoho mezikulturních iniciativ je řízeno na místní nebo regionální úrovni. Místní a regionální orgány mají díky své blízkosti k občanům strategické postavení a v partnerství s dalšími místními subjekty mohou vhodným způsobem reagovat na specifické potřeby a požadavky různých kulturních skupin v oblasti své působnosti a podporovat širší mezikulturní dialog;

10. je toho názoru, že místní orgány by měly nastolit otevřený dialog s jednotlivými skupinami – složkami společnosti, dále iniciovat a podporovat komunikaci mezi těmito skupinami, pořádat setkání a též šířit osvětu formou přednášek, festivalů, výstav a dalších druhů činnosti. Místní a regionální orgány by měly iniciovat otevřený dialog, ve kterém by vystupovaly nestranně, s respektem ke svobodě a právům jednotlivce a skupin a dále pouze jako zprostředkovatelé; eventuálně mohou poskytovat „poradenskou službu“ (informace, projekty);

11. věří, že přistěhovalci by měli mít možnost účastnit se místních a regionálních voleb a voleb do Evropského parlamentu;

12. podporuje proto příslušné orgány a politické skupiny, aby podporovaly jejich účast a tím usnadnily jejich integraci do společnosti;

Mezikulturní dialog jako základní podmínka integrační politiky

13. soudí, že mezikulturní dialog je podmínkou úspěšné integrace. Jelikož jsou místní a regionální orgány nejbližší k občanům, mohou stimulovat vzájemné uznání a aktivnější zapojení do mezikulturního dialogu;

14. doporučuje, aby Evropská unie v mezích svých pravomocí zajistila jasné rámce a předpoklady pro úspěšnou integraci, rovněž však uznává, že přistěhovalecká a integrační politika je v pravomoci jednotlivých států a že musí být dodržována zásada subsidiarity;

15. upozorňuje na potřebu vytvořit a podporovat struktury řízení (jednotná kontaktní místa), které by se zabývaly praktickými záležitostmi, jež musí přistěhovanci řešit (zároveň s běžnými problémy s byrokracií), a které by byly schopny poskytnout užitečné informace zejména nově příchozím přistěhovalcům;

16. zdůrazňuje, že regionální a místní orgány jsou v mnoha členských státech zodpovědné za legislativu související s integrační politikou a za její provádění, a plní tedy klíčovou úlohu v integraci přistěhovalců. Při vypracování společných evropských rámců podle bodu 14 je třeba zohlednit rozdíly v systémech jednotlivých států a jejich zeměpisnou polohu, dosavadní zvyky a historická a kulturní specifika. To rovněž znamená, že místní a regionální orgány by měly uplatňovat integrační model v souvislosti s vlastními specifiky;

17. klade důraz na to, že místní a regionální orgány se často podílejí na míře efektivnosti a účinnosti řady aspektů integrační politiky tím, jak plní své úkoly v těchto oblastech;

18. žádá, aby byly na místní a regionální úrovni uvolněny odpovídající prostředky pro integrační opatření, zatímco se zkoumají stávající programy. Je třeba pomoci místním a regionálním samosprávám s organizováním integračního procesu prostřednictvím informací, finančních prostředků a rozvíjení osvědčených postupů. Proto se doporučuje zohlednit prvky a opatření, které by umožnily financování projektů a opatření na místní a regionální úrovni pro integraci přistěhovalců;

19. je si vědom široké vlny přistěhovalectví v Evropské unii. V tomto případě je třeba zintenzivnit spolupráci a dialog v kulturní oblasti s cílem zajistit, aby kulturní rozdíly nevyvolávaly nesoulad, ale naopak se staly nástroji rozvoje, který posílí toleranci a sjednotí obyvatele v multikulturní Evropě založené na vzájemném respektování a solidaritě;

20. žádá, aby bylo zvýšeno úsilí o stanovení společné evropské politiky, která by řešila nelegální přistěhovalectví. Řada právních aspektů nelegálního přistěhovalectví přesahuje pravomocí místních orgánů, nicméně sociální následky tohoto jevu se

v první řadě a především projevují právě na místní a regionální úrovni. Měly by být nalezeny cesty a vyvinuto úsilí za účelem konzultace regionů a místní úrovně při přípravě společných politik v této oblasti a pro řešení konkrétních problémů nelegálního přistěhovalectví v souvislosti s mezikulturním dialogem;

21. je toho názoru, že regionální a místní orgány hrají zvláštní úlohu v souvislosti s migrační politikou, neboť poskytují mnoho služeb, na nichž závisí úspěšná integrace, jako je ubytování, zdravotní péče, vzdělávání, vzdělávací programy zaměřené na dovednosti a jazyk atd., a problémy v těchto oblastech se tedy týkají v první řadě těchto orgánů;

22. zdůrazňuje, že proces integrace někdy probíhá po několik generací, zvláště na místní úrovni, a proto přisuzuje značný význam tomu, aby místní a regionální orgány zajišťovaly účinnou integraci ve strukturálním, sociálním, ekonomickém a kulturním smyslu, přičemž absolutním předpokladem je přispění k tomu, aby noví přistěhovanci nebyli diskriminováni a jejich práva a přístup k finančním prostředkům, pracovním místům a službám byly zajištěny, aby se mohli plně zapojit do evropské společnosti. Zásadní význam má přístup na normální trh práce, který regulují členské státy;

23. doporučuje prozkoumat, zda je možné, aby byla v každém členském státě vytvořena síť místních a regionálních orgánů, jež by umožnila zintenzivnit spolupráci tak, aby bylo možné účinně řešit migrační toky a profesionálně integrovat přistěhovance prostřednictvím místních projektů podporovaných těmito orgány;

24. poukazuje na Evropský rok mezikulturního dialogu 2008, který podporou porozumění mezi různými kulturami dodává významný impuls pro integraci lidí z přistěhovaleckých kruhů. Komise by měla zvážit, zda by zavedení každoročního „Evropského dne pro integraci a mezikulturní toleranci“ pomohlo zvýšit povědomí veřejnosti a zdůraznit, jaké obohacení může kulturní rozmanitost přinášet;

Podpora bytové otázky v rámci integračního procesu

25. doporučuje vytvořit podmínky, které by umožnily integrovat rodiny přistěhovalců mezi místní rodiny a do místních komunit za pomoci provádění integrovaných programů, které by zahrnovaly nové definování zastavěných oblastí a urbanistického uspořádání, plnění služeb, zlepšení kvality životního prostředí a boje proti sociálnímu vyloučení a které by byly vypracovány za aktivní účasti přistěhovalců. Zdůrazňuje, že je nezbytné dále sbírat zkušenosti ze všech členských států za poslední roky, co se týče připravenosti (poskytovat) ubytování (migrantům) se zvláštním ohledem na ty, které předpokládají provádění rekvalifikačních programů ve čtvrtích, pro něž je typická přítomnost migrantů;

26. vybízí místní a regionální orgány, aby na pomoc migrantům, žadatelům o azyl a uprchlíkům získat zaměstnání a přístup k sociálním a zdravotním službám a k ubytování využily stávající možnosti financování ze strany EU. Místní a regionální orgány by měly zajistit kvalitu a kvantitu veřejných služeb, stejně jako vzdělávání a vzdělávací programy a životní úroveň ve městech tím, že zajistí účinné plánování urbanismu a vhodnou politiku bydlení, aby zabránily degradaci městských oblastí, a prostřednictvím účinných programů obnovy upadajících městských oblastí;

Kvalifikace a zaměstnanost v souvislosti s integrací

27. upozorňuje na skutečnost, že při neexistenci projektů přijímání a integrace a stálého zaměstnání se přistěhovalci mohou stát obětmi zneužívání a kriminality nebo sami dobrovolně či nedobrovolně pachatelé trestných činů, což může způsobit potíže v oblasti bezpečnosti a sociální soudržnosti;

28. navrhuje, aby členské státy ve spolupráci s místními a regionálními orgány a všemi ekonomickými a sociálními partnery vyvinuly v rámci kompetencí členských států úsilí zaměřené na zlepšení přístupu přistěhovalců k pracovním místům a na potírání diskriminace na trhu práce. Státy by je měly informovat o možnostech a podporovat je při přípravě na získání zaměstnání, a to pomocí obecných i konkrétních programů celoživotního učení;

Mnohojazyčnost a výuka cizích jazyků jako prostředek pro šíření mezikulturního dialogu

29. domnívá se, že rozvíjení pocitu sounáležitosti začíná ve školách a že programy přijímání a integrace mohou tvořit nedílnou součást předškolních, školních a vysokoškolských systémů členských států;

30. je toho názoru, že místní a regionální orgány by měly prosazovat úlohu a význam vzdělávání jako důležitého prostředku pro výuku zaměřenou na rozmanitost;

31. žádá, aby byla věnována větší pozornost kulturnímu, jazykovému a intelektuálnímu potenciálu přistěhovalců, což je v globalizovaném světě pro Evropskou unii velmi důležité;

32. zdůrazňuje, že je nezbytné podporovat výuku zaměřenou na vzájemné porozumění. V rámci dodržování zásady jednoty je třeba přizpůsobit učební osnovy multikulturnímu prostředí Evropské unie a myšlenky aktivní podpory mezikulturního dialogu;

33. klade značný důraz na výuku cizích jazyků a rozvíjení základů mnohojazyčnosti již v předškolním věku. Vyzdvihuje znalost jazyka v hostitelské zemi. Zdůrazňuje význam dobré znalosti jazyků hostitelských zemí a obývaného území. Navrhuje tedy, aby byla vypracována odpovídající podpůrná opatření a vzdělávací příležitosti jak ve školách, tak pro jiné věkové skupiny přistěhovalců i mimo školní prostředí;

34. souhlasí s tím, že je třeba podporovat dialog mezi náboženskými komunitami, sdruženími a ostatními kulturními subjekty. Obyvatelé EU musí získat lepší znalosti a pochopení jak zemí EU, tak třetích zemí, včetně jejich historie a kultury. Přistěhovalci i místní obyvatelé musí získat pozitivní vzdělání zaměřené na Evropu: pochopení společných hodnot a společné historie, vzájemný vliv mezi kulturami, obdobná sociální a politická práva a povinnosti;

35. navrhuje, aby se místní a regionální orgány zavázaly šířit mezikulturní povědomí mezi zaměstnanci místních a regionálních orgánů a dalších poskytovatelů veřejných služeb a podporovaly v těchto institucích spravedlivé zastoupení zaměstnanců, kteří pocházejí z prostředí přistěhovalců či z národnostních menšin;

36. věří, že místní a regionální orgány mohou být oporou při vytváření prostředí pro zahraniční studenty, aby jim alespoň na krátkou dobu pomohly vytvořit vazby na místo, kde studují;

Posílení spolupráce se sdělovacími prostředky

37. vyzývá místní a regionální orgány, aby v úzké spolupráci s místními sdělovacími prostředky a také s organizacemi a sdruženími zastupujícími kulturní zájmy prováděly informační kampaně na místní a regionální úrovni a zaměřily se zvláště na znevýhodněné skupiny, a tak dosáhly co největšího přínosu dostupných možností;

38. soudí, že úloha místních sdělovacích prostředků má význam pro co možná neobjektivnější informování o multikulturních společnostech v Evropě, a tudíž na jedné straně pro posílení přizpůsobivosti obyvatel v hostitelské zemi (zvýšení povědomí a znalostí ohledně jiných kultur, akceptování migrace), a na straně druhé pro podporu migrantů k integraci a respektování kultur, tradic, zvyků a jazyků hostitelské země a ostatních členských států Evropské unie;

39. navrhuje oslovit subjekty na místní či regionální úrovni prostřednictvím decentralizovaných akcí a podpořit jejich odpovídající mediální pokrytí v regionálních sdělovacích prostředcích. Místní a regionální orgány by měly prosazovat větší úlohu sdělovacích prostředků při podpoře rovnosti a vzájemného porozumění a kontinuálně vytvářet podmínky pro podporu kulturního dialogu;

40. konstatuje, že je nezbytné podporovat vytváření nových prostorů (různých digitálních prostředí, zvláštních kaváren, aktivit v parcích či na náměstích) určených pro mezikulturní dialog a navrhuje, aby byla poskytnuta podpora diskusím v rámci města, dialogu, výuce jazyka, kurzům zaměřeným na naturalizaci, školicím programům zaměřeným na získání pracovního místa, kurzům na podporu rovných příležitostí, anti-diskriminačním programům atd. a aby byla rovněž na místní úrovni zajištěna systematická výměna a monitorování zkušeností, nových přístupů, úspěchů a nezdaru;

II. PŘÍLOHA**Ad bod 6**

Program Mezikulturní města Rady Evropy a Evropské komise je sít evropských měst usilujících o mezikulturní dialog. Cílem této sítě je výměna zkušeností a osvědčených postupů mezi jejími členy v oblastech, které se týkají zaměstnanosti, jazyka, vzdělávání, kultury, sdělovacích prostředků atd.

Ad bod 23

V těch členských státech, které vyzkoušely tyto sítě služeb fungující prostřednictvím místních komisí, se vyřizování žádostí o azyl urychlilo a životní podmínky žadatelů o azyl se zlepšily. To usnadnilo jejich integraci do místní hostitelské komunity a značně prospělo bezpečnosti a kvalitě života.

Arco Latino navrhuje, aby byly podporovány sítě a sdružení na evropské úrovni, čímž získá na významu meziregionální spolupráce a bude zajištěna koordinace činnosti mezi členskými státy, které čelí stejným výzvám v oblasti přistěhovalectví. Pouze díky tomuto druhu spolupráce bude možné podporovat koordinovanou činnost společného rozvoje se zeměmi původu.

Ad bod 28

Sdružení měst (REVES – European Network of Local and Regional Authorities for the Social Economy) zapojilo do svých aktivit přistěhovačů a výsledky spolupráce jsou velmi dobré. Členové tohoto sdružení provádějí řadu iniciativ zaměřených na mezikulturní dialog a participační integraci. Státní příslušníci třetích zemí či jiné osoby pocházející z prostředí migrantů jsou částečně zapojeni nejen do provádění, ale i do plánování těchto iniciativ (které stále pokračují). Zkoušejí se nové prostory pro zapojení a mezikulturní dialog. Mezi ně patří: a) kavárna jako místo setkání pro starší migranty b) opatření zaměřená na mezikul-

turní dialog a soustředěná kolem veřejného parku, což rovněž zahrnuje práci s různými skupinami mládeže, jež tráví volný čas v parku c) rozvíjení schopností a dovedností migrantů (založené na projektu „Extracompetenze“ d) pořádání aktivit ve školách, při nichž by se setkávali rodiče různých národností nebo e) zakládání sociálních podniků (např. družstev) migranty a místními obyvateli.

Ad bod 30

Projekt „Dvojčata“ rádia Regina, v němž redaktori hledají paralely a porovnávají slovenské historické osobnosti nebo tradice s těmi z jiných členských států EU.

Ad bod 32

Postupné pronikání dnes již celoevropských kulturních tradic na Slovensko, jako např. „Den sousedů“ (Neighbours day) nebo „Den hudby“ atd.

Iniciativa GR Evropské komise pro rozvoj a vysílání úředníků jakožto „velvyslanců“ do škol 9. května na „Den Evropy“.

Ad bod 33

U mladých lidí a dětí musí být motivace učit se novým jazykům povzbuzována již od raného věku. S výukou jazyků by se mělo začít co nejdříve, jelikož tak je možné se jazyk snadněji a komplexněji naučit. Měla by být rozvíjena výuka jazyků na základní a střední škole. Během vzdělávání je třeba poskytovat více možností hovořit cizím jazykem na základní škole a učit se třetímu jazyku na střední škole. Možnosti, které univerzity studentům nabízejí k dalšímu zdokonalování jazykových dovedností, by měly být rozšířeny o další programové oblasti v rámci „programu celoživotního učení“ zaměřeného na podporu mobility studentů a pracujících lidí.

V Bruselu dne dne 26. listopadu 2008

předseda
Výboru regionů
Luc VAN DEN BRANDE